

Hans van Asch

fotokunstenaar

'Alles is metafoor'

In 2012 zou de wereld vergaan, maar één plek op aarde zou de ramp overleven: het Zuid-Franse dorp Bugarach, gelegen aan de voet van een uitgedoofde vulkaan. Hans van Asch stapte met zijn camera in de auto om het van dichtbij te beleven. „Niet uit sensatiezucht of vanwege de nieuwswaarde. Ik vroeg me vooral af: wat verandert er bij de mensen op die plek aan de betekenis die ze geven aan hun leven, hun dorp, hun berg. Het antwoord was: niks. Het leven ging gewoon door. Misschien geloofden de bewoners het gerucht niet, of dachten ze dat hun leven hoe dan ook gespaard zouden worden. De foto's die ik maakte, ademen alledaagsheid uit en zijn daarom juist opmerkelijk. Want hoe kunnen mensen zo hechten aan hun routines, terwijl de wereld elk moment ingrijpend kan veranderen?”

TEKST PIET VAN DEN BOOM |
FOTO'S HANS VAN ASCH

DE fotografie van Hans speelt zich af tussen heel snel

en heel langzaam én is een spel met beeld en betekenis. „De kracht van fotografie is dat je processen kunt stilzetten. Daardoor maak je zichtbaar wat de meeste mensen ontgaat. Ofwel omdat een verandering heel traag verloopt, of juist in een fractie van een seconde voorbij is.”

Tussen 2009 en 2012 reed Hans heel Nederland rond om de teloorgang van het 'romantische landschap' in beeld te brengen. De foto's werden in 2013 als fotoboek uitgegeven door Lecturis onder de titel 'Troebel landschap'. „Ik wilde laten zien hoe menselijke activiteit sluipenderwijs de laatste resten natuur verwoest. Dat gaat zo traag dat we er geen oog voor hebben.”

Een andere serie bestaat uit portretten van Rembrandtesk belichte groente en fruit. „Ook die gaat over veranderingen die we niet opmerken. Wie kijkt er nog naar een aardappel voor hij geschild in de pan verdwijnt en er als puree uitkomt en daarmee ingrijpend van betekenis verandert?”

Fotografisch beeld is een verwarrende ervaring. Het lijkt of je naar een voorwerp of gebeurtenis kijkt, maar dat is niet zo. Elke foto manipuleert de waarneming van de kijker. „Dat wil ik mensen laten ervaren met mijn werk. Bijvoorbeeld in surrealistische composities, waarin alledaagse objecten in een nieuwe context werden geplaatst. Dan ontstaat een nieuwe betekenis. Het gaat schuren tussen wat je ziet en wat het betekent. De kijker krijgt ruimte voor verbeelding. In die zin is mijn werk filosofisch en poëtisch: alles is metafoor.”

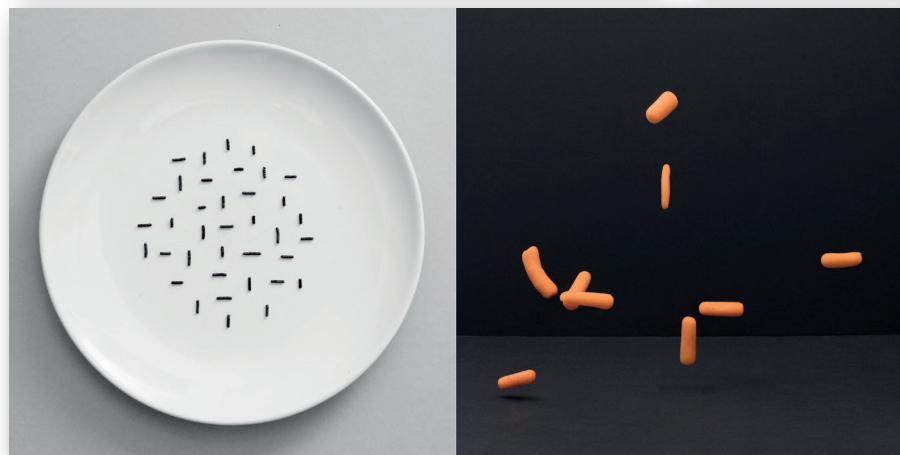
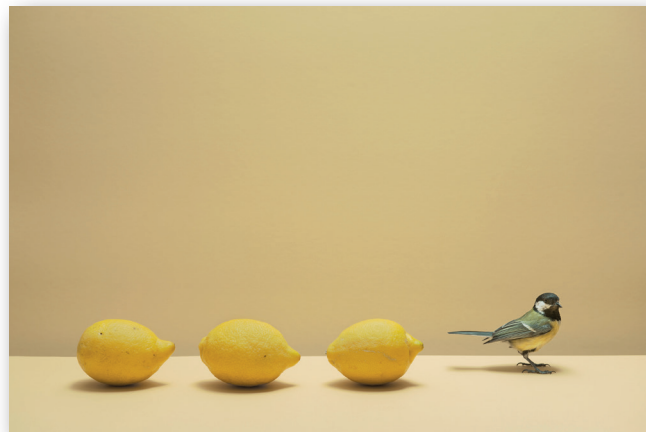
TIJDENS ZIJN STUDIE FOTOGRAFIE GING DE BELANGSTELLING VAN HANS VOORAL UIT NAAR ARTE POVERA, ABSTRACTIE, SURREALISME. „Mijn fotografie was één groot experiment met licht en materiaal. Zoeken naar het minimum aan beeld en een maximale betekenis. Ik dacht er nog niet aan om portretten te maken, laat staan journalistiek te bedrijven. Bij mijn afstuderen oogstte mijn werk vooral opgetrokken wenkbrauwen die leken op een vraagteken.”

In de jaren na zijn studie kon Hans het meeste van de opgedane kennis in de prullenbak gooien. Fotografie veranderde razendsnel en fundamenteel dankzij de opkomst van digitale fotografie. De profs waren er even van overtuigd dat de analoge foto het altijd zou blijven winnen qua scherpte en kleurenkracht, maar ze hadden het mis. In no time was de camera met plaat of filmrol rijp voor het museum.

Recente Exposities

2017 - Grafic Art Room Eindhoven/ Rode Kool met Bloedworst/
Duo-expo met Henri van Nuenen
2017 - Yksi Expo/ Growing Food/
werk uit de serie Candlelight
2018 - Cacaofabriek Helmond/
Seeing the Unseen
2019 - Galerie Noord Groningen/
De Orde der Dingen

Hetzelfde gold voor beeldbewerking. De donkere kamer werd vervangen door de computer, het retouchepotlood door Photoshop. En tot slot kreeg de foto op papier steeds meer concurrentie van digital publishing. Fotografie verloor zijn status als vakwerk. Iedereen kan een goede camera kopen die vrijwel probleemloos is in het gebruik. Amateurfotografen hebben vaak geweldige apparatuur tot hun beschikking. Met de opkomst van de smartphone werd de camera voor iedereen onder alle omstandigheden bereikbaar.

DOOR SOCIAL MEDIA KAN IEDEREEN ZONDER MOEITE FOTO'S WERELDWIJD PUBLICEREN. Foto's op internet moeten vooral 'grappig' of 'schattig' zijn. Een poezenfoto krijgt zomaar miljoenen likes. „Al die ontwikkelingen hebben de vakfotografie onherkenbaar veranderd. Een foto voor een krant of tijdschrift levert nog maar een habbekrats op.

1. STILLEVEN MET DRIE CITROENEN EN KOOLMEES, 2017
2. STILLEVEN MET OPVLIEGENDE KOOLMEES MET KLEINE EN GROTE GEVLEUGELDE KAN, 2018
3. TWEELUIK MET HAGELSLAG EN VALLENDE WORTELS, 2018

De concurrentie is moordend. Bedrijven schakelen vaak geen professional meer in, maar laten de fotoklus over aan een stagiaire of een medewerker die een camera kan vasthouden. De meeste mensen hangen een eigen, geslaagde vakantiefoto aan de muur of halen een reproductie bij IKEA, die inclusief lijst een paar tientjes kost. Grote uitgeverijen sturen topfoto's de wereld rond met een onbeperkt budget, geweldige apparatuur en een groot ondersteunend team. Zij domineren de markt van de realistische fotografie. Het is bijna onmogelijk om in de race te blijven. Kunstfotografie heeft het zo mogelijk nog moeilijker.”

4. BLOEMKOOL, 2016
5. FRACTURE 1, 2018

Over Hans van Asch

1964 - Dordrecht
1988 - 1993 - Academie voor Beeldende Vorming/ Audiovisueel in Tilburg.
1993 - heden - Werkzaam als autonoom en toegepast fotograaf voor bedrijven en organisaties.
Van 1997 tot 2009 actief als gitarist, toetsenist en componist bij de bands Twang en Wildwest Coniferen.
2014 - heden - Werkzaam als zelfstandig webdesigner voor creatieven en bedrijven.

IN EINDHOVEN IS DE AANDACHT STEEDS MEER VERLEGD VAN BEELDDE KUNST NAAR DESIGN: DINGEN DIE ERGENS VOOR DIENEN, NUT HEBBEN EN TOCH VERRASSEND ZIJN. De politiek heeft zich daar sterk voor gemaakt, onderwijsinstellingen zijn erop gedoken, de Dutch Design Week werd gezien als een kans voor stadspromotie. De beeldende kunst is daardoor nog meer op de achtergrond geraakt. „In de afgelopen twintig jaar werkte ik als fotograaf voor bladen, reclamebureaus, scholen en bedrijven. Kreeg van alles voor de camera: bedden, landbouwwerktuigen, trotse managers voor hun bedrijf. Maar de creatieve uitdaging blijft altijd. Steeds gebeuren er vlak onder mijn neus dingen die me aan het denken zetten.

In 2017 en 2018 maakte Hans foto's van foeragerende koolmezen. Hij bouwde in zijn achtertuin een installatie met vazen en andere voorwerpen waar de mezen meelwormen konden scoren. „Het heeft niets te maken met natuurfotografie, het is een voortzetting van de lange traditie van het stilleven in de beeldende kunst. Met één verschil: die vogels zijn dan wel springlevend. Je speelt een beetje voor 'hand van god' die de situatie manipuleert om die vogels te krijgen waar jij ze wil. Ze komen en gaan in een fractie van een tel. Het is een echte beeldenjacht, een race waarin het gaat om tienden van een seconde.”

Ook hier is de filosofie niet ver weg. „Het zijn momentopnamen waarin een hele levensloop wordt samengevat. De vogel die alle ruimte heeft, maar zich laat beperken door voeden en broeden. Lijkt dat niet veel op de manier waarop mensen gewild of ongewild hun leven inrichten?”

DE TOEKOMST? DAAR HOUDT HANS ZICH NIET TEVEEL MEE BEZIG. „Op de eerste plaats weet niemand waar we over vijf jaar staan. En mijn loopbaan is tot nu toe zo grillig verlopen dat ik ook daarover geen voorspelling durf te doen. Mijn motto is: *Time is now*, dat past bij een fotograaf. Nu doen waar ik in geloof, wat me voldoening geeft. Als mensen een paar jaar geleden vroegen wat ik deed, dan zei ik: fotograaf. Nu zeg ik weer: kunstenaar. Ik durf nog altijd te dromen, ondanks de beperkingen die ik elke keer ervaar.”